

**European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)**

**Réseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)**

Valné zhromaždenie Európskej siete súdnych rád

Lisabon

30- máj – 1. jún 2018

LISABONSKÁ DEKLARÁCIA

Smerom k pozitívnej zmene

Členovia Európskej siete súdnych rád zhromaždení v Lisabone v dňoch 30. mája 2018 – 1. júna 2018 týmto vyhlasujú, že:

1. Európska sieť súdnych rád a jej členovia majú za cieľ zlepšovať súdne systémy v celej Európe vo všeobecný prospech občanov. Súdnicstvo, ktoré sa bráni zmene a ktoré hľadá späť, v konečnom dôsledku stráca dôveru ľudí a stáva sa zraniteľným voči vonkajším útokom najmä zo strany ostatných štátnych mocí a médií.
2. Súdne rady by mali iniciovať a viesť proces pozitívnej zmeny s cieľom posilniť nezávislú, zodpovednú a kvalitnú justíciu a tak by súdne moci optimalizovali včasné, nestranné a efektívne zabezpečenie spravodlivosti v prospech všetkých. Existujú dva aspekty: prvý, vnútorný, v zmysle zaangažovania všetkých zúčastnených strán a druhý, vonkajší, v zmysle vzťahu súdnej moci s ostatnými zložkami štátnej moci a v zmysle posilňovania úlohy súdnej moci v štáte.
3. K prvému aspektu, kľúčom k premene akejkoľvek iniciatívy na úspech je zabezpečiť, aby všetky zúčastnené strany boli prítomné počas procesu zmeny a preto by mali súdne rady povzbudiť všetky zúčastnené strany (najmä sudcov) nielen jednoducho zmeny prijať, ale aby zmeny pozitívne prijali tým, že ich motivujú podporiť zmenu akýmkoľvek spôsobom. V tomto zmysle:

- 1) Súdne rady by mali oboznámiť zúčastnené strany s tým, prečo sa musí proces zmeniť alebo ako im výsledok zmeny pomôže, a to za účelom zvýšenia pravdepodobnosti, že zúčastnené strany tieto zmeny podporia.
 - 2) Súdne rady by mali povzbudzovať všetkých sudcov aby sa zúčastňovali ďalšieho vzdelávania a aby boli súčasťou stále rozvíjajúcich sa vylepšení spôsobov, akým vykonávajú svoju prácu.
 - 3) V procese výberu sudcov by mal byť kladený dôraz na ochotu kandidáta prijímať zmeny a osvojiť si moderný prístup.
 - 4) Súdne rady by mali pôsobiť ako „most“ medzi sudcami a výkonnou mocou vo vzťahu k navrhovaným reformám a to tak, aby zabezpečili, že názor sudcov na reformy bude známy a že nebudú prijaté také reformy, pri ktorých sa nedostatočne zohľadní ich vplyv na sudcov.
 - 5) Súdne rady by mali rovnako aktívne povzbudzovať sudcov k prejavaniu ich názorov na to, aké reformy sú potrebné, sprostredkovať tieto názory výkonnej moci a upovedomiť výkonnú moc, že súdnictvo potrebuje zmeny.
4. K druhému aspektu, Európska sieť súdnych rád zdôrazňuje, že podstatnou požiadavkou pre udržanie a podporu vzájomnej dôvery medzi justíciami v celej Európe, ako základ pre vzájomného porozumenia, je nezávislosť, kvalita a efektívnosť každého z týchto súdnych systémov a rešpektovanie právneho štátu. V tomto zmysle:
- 1) Súdne rady by mali prevziať nové úlohy v rámci vlastnej krajiny, ako aj vo všeobecnosti, a to dosiahnuť lepšiu rovnováhu medzi zložkami moci a posilňovať pozíciu súdnej moci vyjadrovaním a vysvetľovaním úloh nezávislej a zodpovednej justície v právnom štáte. Právny štát je univerzálny, nekončí na hraniciach konkrétneho štátu, ale je nadnárodný.
 - 2) Súdne rady by mali byť nápomocné pri vzdelávaní spoločnosti o práci sudcov tým, že nadviažu na existujúce snahy v mnohých štátoch, kde sudcovia navštevujú školy, diskutujú s deťmi, a budú vysvetľovať, ako je súdna moc životne dôležitá a nezávislá súčasť demokracie.
 - 3) Tieto snahy by mali byť súčasťou všeobecnejšieho úsilia o to, aby sa súdnictvo stalo viditeľnejším, relevantnejším a zrozumiteľnejším pre verejnosť, pričom ENCJ má slúžiť ako platforma, prostredníctvom ktorej budú úlohy sudcov a súdneho systému známe nielen medzi právnikmi, ale aj neprávnikmi.
5. V tejto súvislosti Európska sieť súdnych rád s rastúcim znepokojením sleduje reformu Poľskej národnej rady pre justíciu. Byť členom Európskej siete súdnych rád si podľa Štatútu tejto asociácie vyžaduje, aby národná inštitúcia (súdna rada) členského štátu Európskej únie bola nezávislá od výkonnej a zákonodarnej moci a aby zabezpečovala konečnú zodpovednosť za podporu justície. Európska sieť súdnych rád vysvetľuje, že prítomnosť zástupcov Poľskej národnej rady pre justíciu na Valnom zhromaždení neznamená, že Európska sieť súdnych rád zachová status Poľskej národnej rady pre justíciu potom, ako Výkonná rada Európskej siete súdnych rád dokončí prehodnotenie svojho postoja vo vzťahu k Poľskej národnej rade pre justíciu. Súčasťou

prehodnotenia bude aj dialóg s Poľskou národnou radou pre justíciu. Výkonná rada Európskej siete súdnych rád predpokladá, že svoj postoj prehodnotí do niekoľkých mesiacov. Výsledky tohto procesu oznámi svojim členom spolu s odporúčaním Výkonnej rady Európskej siete súdnych rád k pokračovaniu členstva Poľskej národnej rade pre justíciu v Európskej sieti súdnych rád.

6. Situácia v Turecku je taktiež znepokojujúca. V decembri roku 2016 pozastavila pozorovateľský status tureckej Národnej rade sudcov a prokurátorov z dôvodu nedodržovania európskych štandardov ako aj Štatútu Európskej siete súdnych rád. Európska sieť súdnych rád sa nedávno so smútkom dozvedela, že jeden z bývalých členov tejto rady zomrel vo väzbe. Európska sieť súdnych rád preto ešte raz vyjadruje solidaritu s odvolanými tureckými sudcami a prokurátormi a vyzýva turecké authority, aby zabezpečili rýchly, transparentný, spravodlivý a nestranný súdny proces so zadržanými sudcami a prokurátormi. Prvé správy zo súdnych konaní proti sudcom a prokurátorom nám dávajú skromný dôvod domnievať sa, že spravodlivosť sa cení.

PRETO ENCJ VYZÝVA

súdne rady v celej Európe aby iniciovali a viedli proces pozitívnych zmien s cieľom podporovať nezávislú, zodpovednú a kvalitnú justíciu tým, že zapoja aj zúčastnené strany vyššie uvedenými spôsobmi a že posilnia úlohy justície pokiaľ ide o ostatné zložky moci v štáte.

Prijaté v Lisabone, dňa 1. júna 2018